

MORGENBLADETS KRONIKK MANDAG 23. SEPTEMBER 1963

Et folk mellom bødler og hyklere

Av Idar Aarheim

TYSKERNES SKYLD i den navnløse tragedie som har rammet jødene i dette århundrede, er hevet over all tvil, men, hvordan er det med andres skyld? Jodespørsmålet er utvilsomt langt mer innviklet enn de fleste forestiller seg. Det ser vi bl.a. av I. G. Burgs bok som har vakt så stor oppmerksomhet både på kontinentet og i Amerika. Forfatteren som selv er jøde og som derfor har vært med til å bære sitt folks skjebne i trengselstiden, har gitt sin bok følgende undertittel: «Europas jøder mellom bødler og hyklere», og dermed antydes det allerede fra starten av at det ikke bare er djeveler og engler som har tatt del i det skuespill der jødene spilte den tragiske hovedrolle. Og Burgs oppfatning kommer ettervert klart til uttrykk i boken, godt underbygget av sitater og faktiske hendelser: Bodiene fikk sin straff, men hva med hyklerne? Og når man har lest boken til ende, må flere kjente størreiser fra mange nasjoner finne seg i å tilhøre sistnevnte kategori. Derfor det ramaskrik som har reist seg fra visse hold

LA OSS i korthet sammenfatte Burgs argumentasjon:

Nazistenes opprinnelige planer gikk ut på å la jødene utvandre fra Tyskland og de land tyskerne etterhvert besatte. Derfor kunne over en halv million jøder reise fra Tyskland i tidsrommet 1923 til 1941, og det samme kunne de som ble tilbake ha gjort dersom de hadde fått innreisestillatelse til et annet land, men dette ble etterhvert praktisk talt umulig. I 1939 var således så godt som alle grenser stengt for jøder, der ntes ikke et land som var villig til å motta dem i større mengder.

Den tyske økonomi-minister, Hjalmar Schacht, utarbeidet endog en finansieringsplan for jødene utvandring som gikk ut på at den tyske riksbank i løpet av en tyveårs-periode, skulle utbetale en erstatning på vel tre milliarder riksmark, som erstatning for beslaglagt jødisk eiendom. Disse midler

skulle fordeles av et jødisk verdensråd i overensstemmelse med de økonomiske tap de forskjellige jøder hadde lidt. Dessuten ble det foreslått at alle jøder kunne ta med seg tyve tusen mark i kontanter. Det ble også fra tysk side arbeidet med planer om å danne en jødisk stat på Madagaskar for ca. fire millioner innbyggere som skulle styre seg selv. Finansieringen av denne statsdannelse skulle skje etter de samme retningslinjer som tidligere er blitt nevnt.

Disse og lignende anstrengelser strandet imidlertid på den kjensgjerning at ingen av de andre stormakter hadde viljen til et samarbeide. I Nürnberg-prosessen, som forfatteren fulgte fra dag til dag, ville man av forståelige grunner ikke grave særlig dyp i disse forhold eftersom anklagerne visste at de ikke hadde det reneeste mel i posen. Burg skriver:

«Forvirret så jeg meg omkring blant tilhørerne og det internasjonale, militære dommerkollegium. De måtte da ha hørt hva som her var blitt fremlagt. Men alle ansikter omkring meg var lukket, man kjedet seg og var uinteressert. Den almene oppfatning var så fastlåst at ingen bemeilet seg til en etterforsknig på dette punkt, man lot som om man ikke hørte de sensasjonelle opplysninger Schacht her hadde fremlagt. Men denne sak gav meg ingen ro. Jeg merket at jeg her hadde fått et lite glimt bak propagandakulisene. Her dreiet det seg ikke om avisreferater og politiske meldinger, men om opprørende kjensgjerninger fra vår samtid.»

Dertil kom at de jødiske sionister med Chaim Weizman og David Ben Gurion i spissen, i pr krigen hadde gjort alt

som stod i deres makt for å hindre at tyske jøder fikk utvandre til andre land enn Palestina, fordi de fryktet at chansen for opprettelsen av staten Israel derved kunne bli mindre. Men av hensyn til araberne, gav britene bare innreisestillatelse for ti tusen årlig, og denne kvote skulle fordeles over hele verden.

Jødiske flyktningeskjip som forsøkte å ta seg frem til Palestina under krigen, ble beskutt av den engelske kystvakt og engelskmennene har det direkte ansvar for at et fartøy med vel 700 jødiske

men Wehrmacht trakk seg tilbake i disiplinert orden uten å vise noen spesiell interesse for den jødiske befolkning. Derimot herjet Banderas ukrainske bander og de drepte jøder overalt hvor de slapp til, og da sovjet-russerne rykket inn i området, ble flere tusen av dem tvangsendt til gjenoppbygningen av de ødelagte industri-områder i Ukraina.

Burg forteller så om flukten til Tyskland og innvandringen til Israel som ble en slik skuffelse for mange jøder.

flyktninger ble minesprengt. Alle omkom. Og lyktes det en jøde å ta seg frem over grensen til det lovede land, på illegal vis ble han øyeblikkelig anbragt i interneringsleir.

DA DE TYSKE rasefanatikere så at alle utvandringsplaner systematisk ble forhindret av andre lands regjeringer, gikk de igang med å samle jødene i bestemte områder og bydelar som fikk sin egen, jødiske administrasjon. I grensetraktene mellom Romania og Sovjet-Unionen ble det således opprettet et reservat for ca. fem hundre tusen jøder, og her var det at bokens forfatter overlevet verdenskrigen. Han forteller at i dette distrikt som stod under rumensk overoppsyn, var det ofte knapphet på mat og andre nødstillstander, men at jødene stort sett fikk passe seg selv som best de kunne. Regelrette myrdere fant ikke sted. Særlig fryktet de tyskerne rettet gjennom disse strøk,

Det er patetisk lesning når han beretter om hvordan illusjonene brast med hensyn til det israelske regime, og etter et par år, er han igjen på flukt. Denne gang fra Israel til Tyskland, vanlig utreisestillatelse var ikke å oppdrive. Men selvom Burgs bok er et inntrengende menneskelig dokument, ligger allikevel hovedtyngden i det bevismateriale den bringer i form av brev, offentlige dokumenter, avlyttingsklipp og radiomeldinger. Det ville føre for langt å gå grundig inn på alle disse sensasjonelle påstander og opplysninger, alle interesserte henvises til boken. Bare en av de mange smakebiter skal refereres her. Tilfellet Folke Bernadotte. Ifølge den høyt ansette jødiske læge, dr. Korsten, som i genskap av Himmels livmedikus klarte å redde tusener av jøder fra tilintetgjørelsen, skrev den svenske greve 10. mars 1945 følgende brev til SS-lederen:

(I denne litterære falsum-tid bør man ta dette dokument med en klype salt, men på den annen side, hva velter ikke tiden opp av utrolige sannheter?)

«Ærede herr Himmler. Jødene er like uønsket i Sverige som i Tyskland. Derfor skjønner jeg Dem fullt og helt i Jodespørsmålet. Som medisinalråd Kersten har meddelt meg, har De gitt tillatelse til at fem tusen jøder kan transporteres til Sverige. Jeg er ikke fornøyd med dette fordi jeg ikke har i sinne å ta med jøder. Da jeg imidlertid ikke kan innvandre meg dette offisielt, ber jeg Dem herr Himmler om hjelp...»

IMIDLERTID GREP Kersten inn overfor Himmler slik at ingen av fangerne kunne frigis med mindre også jødene ble tatt med. Burgs kommentar lyder:

«Hvilken bitter ironi ligger det ikke i dette at nettopp Himmler måtte tre inn for jødene sine!»

Burg oppholder seg lenge ved Bernadottes videre skjebne, hvordan han i 1948 ble drept av israelske terrorister i Jerusalem, et mord som aldri ble oppklart og som de israelske myndigheter heller ikke har ønsket å bringe klarhet over. Detektiver som ble betalt fra Sverige, ble hindret i sitt arbeide og denne episode fikk bl.a. følgende etterspill:

«Da man i 1958 på tiårsdagen for grev Bernadottes død, avduket et minnesmerke i Stockholm, tillot man ikke kransemedieggelse fra jødisk side.»

JODEFOLKETS historiske skjebne og psykologi beskjeftiger forfatteren seg meget med. Han påpeker at et fenomen som getthoene har forfulgt det jødiske folk gjennom to tusen år. Først

søkte de selv sammen i bestemte bydeler for å verne egne interesser og avsondre seg fra de vantro. Senere gis der mange eksempler på at jødene ble tvunget til å bo innenfor begrensede områder. Og da de ble sine egne herrer i Palestina, gjenoppstod også getthoene, men denne gangen hadde man sørget for å plasere arabere der.

BURG DVELER også ved hvordan hatet har forfulgt hans ulykkelige folk. Han forteller f.eks. om hvordan han selv i sin egen barndom ble oppdratt til å hate alle kristne og når et kristent likfølge gikk forbi, pleide jøde-guttene å rope: «I dag en, i morgen to.» Om en jøde sa de alltid at han døde, mens en kristen kreperte. Jødene har hatet og er blitt hatet historisk sett, og Burg forsøker ikke å finne årsaken til dette, han fremlegger bare kjensgjerninger.

En av disse er at i den mosaiske religion inngår forbannelsen som et like aktivt element som velsignelsen. Den gjelder nemlig alle vantro!

SOM DE FLESTE kjenner til er der en dyp kluft mellom de sionistiske jøder og de jøder som går inn for en assimilasjon i de land hvor de har slått seg ned. Burg tilhører sistnevnte kategori og kritiserer på det kraftigste sionistenes egenrådige formynderi, som de alene representer verdens-jødedommen. Han tar også kraftig avstand fra Weizmans og Ben Gurions politikk, som han kaller et farlig eventyr og henviser til masakre av arabere, Lavon-affæren og andre provokasjoner. Kidnappingen av Eichmann ser han også som et eksempel på sionistenes egenrådige oppførelse.

I denne kronikk har jeg ikke tatt noe standpunkt, det overlater jeg til andre. Jeg har bare latt forfatteren komme til orde fordi jeg mener at selvranskning og selvkritikk alltid bør hilses velkommen - også når den kommer fra jødisk hold.